

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Młodzieżowe Uniwersytety Matematyczne

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

---

SYLWETKA PSYCHOLOGICZNA DZIECKA ZDOLNEGO – WYZWANIA I TRUDNOŚCI

Małgorzata Ławniczek

CHARAKTERYSTYKA DZIECKA SZCZEGÓLNIIE ZDOLNEGO

Dziecko uzdolnione poza ponadprzeciętnym rozwojem posiada następujące cechy:

- szybkie zapamiętywanie, prawidłowe kojarzenie i rozumowanie,
- ciekawość świata i ludzi, dar bystrej obserwacji otoczenia,
- dociekliwość, zadawanie dużej ilości pytań,
- szeroki wachlarz zainteresowań, dużo wiadomości pozaszkolnych, niekiedy ukierunkowane uzdolnienia i pasje,
- wykonywanie zadań umysłowych z przyjemnością, umiejętność skupiania uwagi przez dłuższy czas na tym, co je interesuje,
- bogata wyobraźnia, ciekawe, oryginalne pomysły. Potrzeba wyrażania swoich wrażeń, myśli, i emocji w różnej formie, np. w muzyce, tańcu, plastyce, w słowie lub piśmie.
- niezależna postawa, obrona swoich poglądów i pomysłów,
- poczucie humoru.

Pomimo swoich nieprzeciętnych zdolności dzieci te nie zawsze otrzymują w szkole dobre oceny i z racji często obserwowanej u nich dociekliwości w zadawaniu pytań, nadpobudliwości ruchowej, szybszego tempa przyswajania wiedzy powodującego znudzenie, stają się kłopotliwe dla nauczycieli. Brak odpowiedniego sposobu pracy z dziećmi zdolnymi może spowodować zahamowanie ich rozwoju intelektualno emocjonalnego.

Rozbieżność pomiędzy rzeczywistymi zdolnościami ucznia a jego wynikami szkolnymi może wynikać z następujących trudności:

- problemy związane z przystosowaniem się do grupy (chęć ciągłego imponowania, dominowania, postawa rywalizacyjna, tendencja do izolowania się),
- zarozumiałość, okazywanie lekceważenia rówieśnikom i nauczycielom,
- egocentryzm, koncentracja na sobie, „zameczanie nauczyciela”,
- trudności w przechodzeniu od wiadomości do umiejętności, demonstrowanie wiedzy encyklopedycznej,
- chwiejność emocjonalna, nieśmiałość lub nadpobudliwość psychoruchowa, zachowania agresywne bądź lękowe, perfekcjonizm, nieradzenie sobie z porażką,
- często mniejsza sprawność fizyczna

Wybitnie uzdolnione dzieci, bez wsparcia ze strony otoczenia nie znajdują odpowiednich wyzwań i rezygnują z poszukiwań.

WSKAZANIA W POSTĘPOWANIU Z DZIECKIEM ZDOLNYM:

- Zaspokajanie potrzeb poznawczych dziecka:
Odpowiadanie na zadawane pytania; proponowanie dodatkowych lektur, zabaw, programów edukacyjnych; umożliwianie udziału w dodatkowych zajęciach rozwijających zainteresowania dziecka (plastycznych, muzycznych, matematycznych, literackich); poszerzanie wiedzy o dodatkowy program kształcenia z wybranej dziedziny; indywidualizowanie wymagań odpowiednio do możliwości i zainteresowań.
- Rozwijanie twórczego myślenia i działania u dziecka:
Dostarczanie materiałów rozwijających wyobraźnię, język; akceptowanie naturalnej skłonności do odmiennego spojrzenia na rzeczy; wzmacnianie przejawów indywidualności i nie narzucanie sztywnych schematów działania; zachowanie ostrożności w krytykowaniu (korygowaniu) wytworów dziecka; uwrażliwianie na bodźce obecne w otoczeniu; zachęcanie do manipulowania przedmiotami, ideami; uczenie sposobów systematycznej analizy i oceny każdego pomysłu; wspieranie inicjatywy; stwarzanie sytuacji wymagających nieszablonowego myślenia, nowego rozwiązania; dbanie o równowagę między okresami wzmożonej aktywności i odpoczynku; zapewnianie środków niezbędnych do realizacji pomysłów;
- Wzmacnianie motywacji:
Okazywanie uznania i chwaleń osiągnięć; nagradzanie współpracy; uczenie umiejętności przyjmowania i znoszenia porażek; zachęcanie do odkrywania i wymyślania.
- Stwarzanie okazji do jak najczęstszych kontaktów grupowych
Pomoc dziecku w nawiązaniu kontaktów społecznych; umożliwienie uczestniczenia w spontanicznych i zorganizowanych zajęciach grupowych.
- Dbanie o rozwój fizyczny dziecka
Zachęcanie do spędzenia czasu wolnego w sposób aktywny ruchowo; wzmacnianie zainteresowania i rozwoju w wybranej dyscyplinie sportowej.
- Nie przeciążanie nadmiarem obowiązków
Zbyt duże wymagania oraz brak odpoczynku mogą zmęczyć i zniechęcić do wysiłków.

AKTYWNOŚĆ DZIECKA ZDOLNEGO WZMACNIA:

- Bliski i wyraźny cel działania
- Uwzględnianie jego potrzeb i zainteresowań

- Poczucie bezpieczeństwa, wsparcie, otrzymanie informacji zwrotnych
- Zaangażowanie emocjonalne w wykonywane zadanie
- Możliwość planowania i podejmowania decyzji
- Dostrzeganie jego wkładu i wysiłku w wykonywanej pracy
- Sposobność realizowania własnych pomysłów